

12. Овчинников А.И. Правовое мышление : автореф. дис. на соиск. уч. степени докт. юрид. наук. – Краснодар, 2004. – 48 с. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.sudru.com/студенту/курсовые,-дипломные-работы-и-рефераты/472335-овчинников-а-и-правовое-мышление-автореферат-диссертации-на-соискание-ученой-степени-доктора-юридиче?start=0>. – Заголовок с экрана
13. Kriele M. Rechtsgefühl und legitimitat der Rechtsodnung II Das Sogenannte Rechtesgefühl I Hrsg. Von lampe E. -J. – Opladen, 1985. – S. 23–24.
14. Щегорцов В.А. Социология правосознания / В.А. Щегорцов. – М. : Мысль, 1981. – 174 с.
15. Шаповалов И.А. Некоторые теоретические аспекты формирования российского правосознания / И.А. Шаповалов // Государство и право. – 2005. – № 4. – С. 84–90.
16. Черкас М.Є. Функції правосвідомості в механізмі правового регулювання : дис. канд. юрид. наук / М.Є. Черкас. – Х. : Б. в., 2010. – 207 с.
17. Коробка В. М. Правовий та юридичний світогляди як специфічні типи світоглядів / В.М. Коробка // Вісник Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. Серія «Філософія, філософія права, політологія, соціологія» : зб. наук. праць. – Х. : Право, 2011. – № 8. – С. 241–242.
18. Байниязов Р.С. Правосознание: психологические аспекты / Р.С. Байниязов // Известия высших учебных заведений. Правоведение. – СПб, 1998. – № 3. – С. 16–21.
19. Аболин Л.М. Психологические механизмы эмоциональной устойчивости человека / Л.М. Аболин ; под ред. В.В. Давыдова. – Казань : Изд-во Казанс. гос. ун-та, 1987. – 262 с.
20. Лукашева Е.А. Мотивы и поведение человека в правовой сфере / Е.А. Лукашева // Советское государство и право. – 1972. – № 8. – С. 20–27.
21. Калиновський Ю.Ю. Структура правосвідомості: філософсько-правова рефлексія / Ю.Ю. Калиновський // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. – 2010. – № 5. – С. 92–100.

КИЦЯ О. С.,
студент магістратури
(Київський національний
університет імені Тараса Шевченка)

УДК 340.115

МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ДОСЛІДЖЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ АКТІВ СУДОВОГО ТЛУМАЧЕННЯ

У статті досліджується поняття «методологія», «методологія юридичної техніки» та «методологія дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення». Визначаються та характеризуються методи дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення.

Ключові слова: методологія, методи, принципи, юридична техніка актів судового тлумачення.

В статье исследуются понятия «методология», «методология юридической техники» и «методология исследования юридической техники актов судебного толкования». Определяются и характеризуются методы исследования юридической техники актов судебного толкования.

Ключевые слова: методология, методы, принципы, юридическая техника актов судебного толкования.

In this article the meanings of «methodology», «judicial technique methodology» and «methodology of exploration of legal technique of judicial interpretation acts». The methods of exploration of legal technique of judicial interpretation acts are being defined and characterized.

Key words: methodology, methods, principles, legal technique of judicial interpretation acts.

Вступ. Не дивлячись на досить високу популярність тематики щодо питань юридичної техніки, на сьогоднішній день юридичною наукою не сформульовано єдиного підходу до ряду фундаментальних питань. Дану проблему, на мою думку, можна пов'язати з відсутністю фундаментальної та ґрунтовної праці з питань методології дослідження юридичної техніки. Як результат – безсистемний характер існуючих наукових досліджень, що спричиняє безліч проблемних, неоднозначних підходів у розумінні даного питання, хаотичність, непослідовність у дослідженні, частковість або дослідження лише певних аспектів спричинили ситуацію, коли, здавалось би, на досить актуальні питання юридичної техніки й досі немає однозначності у розумінні її основоположних питань, зокрема природи, юридико-категоріального апарату, сутності, змісту, елементів тощо. Це обґрунтовує необхідність дослідження та аналізу методології дослідження як юридичної техніки в цілому, так і юридичної техніки актів судового тлумачення зокрема.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження та ґрунтовний аналіз поняття методології дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення, класифікація таких методів та їх основна характеристика через призму юридичної техніки актів судового тлумачення.

Стан дослідження. Певні аспекти методології дослідження юридичної техніки та її видів зустрічаються у працях як зарубіжних, так і вітчизняних вчених, зокрема Р. Ієринґа, В. Сірих, Д. Чухвічева, Ж. Дзейко, О. Дзюбенко, Т. Кашаніної, О. Ющик, Л. Горбунова, М. Теплюк, В. Риндюк та інші.

Результати дослідження. Досліджуючи юридичну техніку актів судового тлумачення, варто підкреслити, що її методологічна основа має похідний характер від методології дослідження юридичної техніки, однак зі своїми специфічними рисами та особливостями, які дають змогу говорити про самостійність не лише явища юридичної техніки актів судового тлумачення, а й юри дико-категоріального апарату, змістового навантаження тощо. Тому спочатку проаналізуємо методологію юридичної техніки.

Щодо етимології слова «методологія», то воно походить від грецького слова «methodos», що в перекладі означає метод, шлях дослідження, спосіб пізнання, і «logos» – слово, поняття, вчення. У підручнику з філософії методологія визначається як вчення про методи пізнання та перетворення дійсності; сукупність прийомів дослідження, що застосовуються в якійсь науці [1; с. 497]. Новий тлумачний словник української мови під методологією визначає вчення про науковий метод пізнання й перетворення світу, його філософську, теоретичну основу [2, с. 178]. Великий тлумачний словник сучасної української мови під методологією розуміє сукупність методів дослідження, що застосовуються в будь-якій науці відповідно до специфіки об'єкта її пізнання [3, с. 522].

А. Машков зазначає, що методологія не є простим механічним поєднанням методів, прийомів, методик і т.п. пізнання. На його думку, методологія – це певним чином упорядкована логічна система взаємозв'язку і взаємодії феноменів, що її формують [4, с. 146]. Щодо методології юридичної науки, вчений визначає її в двох аспектах:

– в онтологічному розумінні – систему методологічних принципів, прийомів, способів, засобів, методів та методик наукового пізнання, яка використовується для отримання даних в процесі дослідження державно-правової дійсності у контексті завдань юридичної практики;

– у гносеологічному розумінні – науку про методологічні принципи, прийоми, способи, засоби, методи та методики наукового пізнання, що використовуються у юриспруденції [4, с. 154-155].

П.М. Рабінович, характеризуючи методологію юридичної науки, зазначає, що це система філософсько-світоглядних підходів (матеріалістичних, ідеалістичних, діалектичних, метафізичних), методів (загальнонаукових, групових та спеціальних) та засобів науково-юридичного дослідження (емпіричні та теоретичні), а також вчення про їх використання в пізнанні праводержавних закономірностей [5, с. 7].

Юридична енциклопедія під редакцією Ю.С. Шемшученка зміст методології юридичної науки розкриває через систему підходів, методів та способів наукового дослідження, теоретичні засади їх використання при виявленні державно-правових явищ [6, с. 618].

Аналізуючи словникові джерела та юридичну літературу, можна зробити висновок, що традиційним є розуміння методології у широкому значенні, як сукупності принципів, методів, способів, підходів наукового пізнання, та вузькому – як науку про методи, відповідно.

Якщо поняття «методологія» є досить визначеною категорією як у філософській, так і в юридичній, то ряд проаналізованих вище словників не містить поняття «методологія дослідження юридичної техніки». Не краща ситуація і з юридичною літературою, оскільки питання понятійності також мало досліджено. Лише в посібнику Т.В. Кашаніної зустрічається поняття «методологія юридичної техніки» та визначається як сукупність основних наукових підходів до дослідження юридичної діяльності, а також способів та прийомів її виконання [7, с. 29].

Доволі різні методи включаються до складу методології юридичної техніки та її видів. Т. Кашаніна, розглядаючи питання методології юридичної техніки, вирізняє наступні групи методів: загальнонаукові (матеріалістичний, метафізичний, системно-структурний, порівняльний та соціологічний); логічні (аналізу, синтезу, аналогії, індукції, дедукції, створення понять та формулювання визначень, використання понять у одному й тому ж значенні); лінгвістичні (відповідності термінів поняттям, які вони фіксують, забезпечення компактності юридичного документа та ін.); технічні (які спрямовані на використання комп'ютерних методів) [7, с. 30-35].

Ж.О. Дзейко, досліджуючи методологію законодавчої техніки, визначає наступні методи: філософські (діалектичний, ідеалістичний, метафізичний, матеріалістичний); загальнонаукові (системний, структурний, історичний, наукового моделювання, прогнозування, логічний, аксіологічний, герменевтичний, конкретно-соціологічний, статистичний тощо); спеціальні (спеціально – юридичний, порівняльного правознавства тощо) [8, с. 20].

Значно складніше склалась ситуація з методологією дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення, адже в даній сфері відсутні не лише дослідження щодо питань методології, а й взагалі будь-які. Враховуючи таку ситуацію, постає необхідність у повному та ґрунтовному аналізі питань методології наукового дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення, яка дасть змогу забезпечити створення системи способів отримання нових знань про предмет наукового дослідження, їх повноту та всебічність; можливість встановлення, з'ясування, впорядкування, уточнення, збагачення юридико-категоріального апарату з дослідженого питання; шляхи досягнення мети; перспективу розвитку та практичну реалізацію вироблених наукою положень про юридичну техніку актів судового тлумачення.

Методологію дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення можна визначити як систему наукових методів та загальнотеоретичних принципів, які викори-

стовуються для отримання нових та переосмислення вже існуючих знань під час наукового дослідження явища юридичної техніки актів судового тлумачення. Тож, методологія досліджень юридичної техніки актів судового тлумачення складається з методів та принципів.

Варто зробити застереження, що в межах даного питання методологія дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення розглядається через філософсько-світоглядний, системний та логічний підхід.

Для всебічного і повного дослідження варто визначити систему принципів – як основних засад, керівних ідей, якими пронизана система знань про юридичну техніку актів судового тлумачення. Серед основних можна визначити наступні:

– принцип об'єктивності – дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення має бути абсолютно нейтрально-емоційним, безособовим, тобто на дослідження не мають впливати враження про предмет дослідження, емоційний стан суб'єкта пізнання тощо;

– принцип всебічності – полягає у дослідженні юридичної техніки актів судового тлумачення не як окремого явища, а як частини юридичної техніки та у взаємозв'язку з іншими правовими явищами, категоріями;

– принцип обґрунтованості – розкривається через обумовленість у дослідженні юридичної техніки актів судового тлумачення рядом об'єктивних передумов та факторів, зокрема: необхідність узагальнення існуючих знань у даній сфері, належного правового регулювання та закріплення існуючих положень тощо;

– принцип розвитку та історизму – забезпечення дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення з самого початку виникнення даного явища та до сьогодні, сучасних тенденцій, дослідження перспектив розвитку цього явища;

– принцип причинності – забезпечує дослідження загальних передумов та наслідки виникнення юридичної техніки актів судового тлумачення;

– термінологічний принцип – передбачає вивчення термінів, якими оперує досліджуване явище, їх ознак та особливостей;

– принцип органічного поєднання теорії та практики – передбачає вивчення юридичної техніки актів судового тлумачення на теоретичному рівні на основі наукового та практичного досвіду у досліджуваній сфері.

Щодо іншої складової частини – методів дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення, на мою думку, вони виступають ніби поєднуючим елементом у ланцюзі із суб'єкта, об'єкта, теорії та практики. Як зазначалось раніше, юридичній техніці актів судового тлумачення притаманна сукупність методів, які представлені наступними групами:

1) загальнофілософські методи – представлені діалектичним та метафізичним методами;

2) загальнонаукові методи – складаються з історичного, системно-структурного, функціонального, статистичного, наукового моделювання, аксіологічного, герменевтичного, конкретно-соціологічного, статистичного;

3) загальнологічні методи – складаються з аналізу, синтезу, індукції, дедукції, аналогії, абстрагування, узагальнення, ідеологізації, формалізації, вірогідності тощо;

4) лінгвістичні методи – термінологічний, метод «explication du text»;

5) спеціально-юридичні методи – компаративіський, юри дико-технічний.

Завдяки застосуванню діалектичного методу суб'єкт пізнання має можливість об'єктивного та всебічного дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення у їх генезі, виникненні, становленні та розвитку, функціонуванні, сучасному стані та тенденціях розвитку, багатоманітності та зв'язку з іншими теоретико-правовими явищами. Оперуючи основними категоріями діалектики, наприклад, такими як «ціле» та «частина», «сутність» та «явище», «загальне» та «особливе» та перекладаючи їх на досліджен-

ня техніки актів судового тлумачення, можна, наприклад, говорити, що цілим виступає явище юридичної техніки, а частиною – юридична техніка актів судового тлумачення. Щодо структури, то вона вбачається в певній послідовності основних елементів юридичної техніки актів судового тлумачення.

Діалектичний метод також дає змогу при дослідженні застосовувати так звані закони діалектики, серед них: «одиничне – загальне – особливе», «кількість – якість», «явище – зміст – форма». Перекладаючи це на об'єкт дослідження, яким виступає юридична техніка актів судового тлумачення, закон щодо «кількість -якість» можна уявити, коли нагромадження практичного та теоретичного досвіду (що є кількістю) переходить в прийняття нормативного акту, яким на належному рівні врегульовується питання юридичної техніки актів судового тлумачення (що є якістю). Явища юридичної техніки актів судового тлумачення обґрунтовується правовою природою, що дає змогу визначити його юридико-категоріальний апарат, а відтак, завдяки цьому розкрити зміст понять, якими оперує суб'єкт пізнання у ході наукового дослідження, що є відображенням іншого закону діалектики.

Щодо ще одного закону діалектики, зміст якого розкривається так: вироблені предметом дослідження поняття, які є відповідно загальними категоріями, мають містити у собі ті ознаки, які будуть притаманні як одиничним, або ж конкретним, так і особливим категоріям. Представити дію даного закону при дослідженні юридичної техніки актів судового тлумачення можна наступним чином: особливе, чим у даному контексті виступає юридична техніка актів судового тлумачення, буде містити загальні ознаки, які притаманні юридичній техніці, оскільки виступає як частини, та особливі, або спеціальні, які будуть визначати самостійну природу, відображати особливості юридичної техніки актів судового тлумачення.

В даному контексті важливого значення набуває дослідження положень діалектичного матеріалізму, досить важливого аспекту під час дослідження будь-якого предмету, адже дає змогу ґрунтовного дослідження сучасного стану, виявити певні особливості, закономірності, які притаманні предмету дослідження на сучасному етапі, та виробити ті чи інші напрями вдосконалення, що є один із найважливіших елементів побудови та розвитку правової держави. Відповідно до нього юридичну техніку актів судового тлумачення можна розглядати, враховуючи закономірності, певні напрями її розвитку та тенденцій вдосконалення. Адже юридична техніка актів судового тлумачення має важливе значення, оскільки від правильності та досконалості такого акту тлумачення буде залежить однозначність застосування судами різних рівнів тих чи інших положень, що, у свою чергу, буде забезпечувати високий рівень правозастосовчої діяльності різних суб'єктів права. Це можливо лише у тому випадку, коли всі положення юридичної техніки актів судового тлумачення будуть вироблені при аналізі сучасного стану, враховуючи історичні особливості та тенденції розвитку.

Метафізичний метод є наступним представником загальнофілософської групи методів та надає можливість розглядати юридичну техніку актів судового тлумачення в статиці, поза її зв'язком з іншими правовими явищами, при цьому виявляючи основні її властивості та особливості. Так, завдяки цьому методу можна з'ясувати понятійність явища, його природу та сутність, ознаки, особливості структури, дослідити та дати загальну характеристику її елементів.

Застосування історичного методу дає змогу з'ясувати історичні етапи виникнення та становлення, тенденції розвитку юридичної техніки актів судового тлумачення в різних історичних періодах, вивчити її специфіку в тому чи іншому історичному періоді, можливість спрогнозувати подальші тенденції розвитку. Історичний метод є одним із основних, адже досліджує юридичну техніку актів судового тлумачення у динаміці, дає змогу виявити характерні особливості, елементи, які були притаманні актам судового тлумачення протягом певного історичного періоду.

Розгляд юридичної техніки актів судового тлумачення як системи забезпечує системно-структурний метод, який, крім того, дає можливість визначити її складові та характеризувати їх, виявити зв'язки між ними. Застосовуючи цей метод, можна дослідити кожний елемент юридичної техніки актів судового тлумачення як її частини, тобто засоби, правила, способи юридичної техніки актів судового тлумачення, які виступають частиною юри дико-технічного набору інструментів юридичної техніки актів судового тлумачення.

Функціональний метод вивчає юридичну техніку актів судового тлумачення через дослідження її функцій, місця і ролі у юридичній техніці, правовій державі та взаємозв'язку з іншими правовими явищами.

Окреме місце займає герменевтичний метод, який може бути застосований задля з'ясування певних підходів до вивчення та характеристики змісту ряду понять, якими оперує юридична техніка актів судового тлумачення. Також можуть досліджуватися тексти актів судового тлумачення, наукові доробки юридичної техніки актів судового тлумачення як у вітчизняній, так і в зарубіжній юридичній літературі.

Синергетичний метод дозволяє визначити вимоги, яким має відповідати реальна модель застосування юридичної техніки актів судового тлумачення. Крім того, завдяки даному методу можна дослідити стан використання юридичної техніки актів судового тлумачення та виокремити недоліки, ті помилки, які були допущені у ході порушень встановлених ідеальною моделлю правил.

Аксіологічний метод надає можливість використати його для розкриття змісту юридичної техніки актів судового тлумачення як явища, виявити та дослідити його цінність.

Досить ефективним засобом прогнозування впливу зовнішніх факторів на явище, що вивчається, та прийняття тих чи інших рішень з такого питання виступає метод моделювання. Це метод наукового пізнання, який полягає у заміні об'єкта дослідження його моделлю, за допомогою якої вивчаються, уточнюються основні характеристики самого об'єкту дослідження, тобто оригіналу. Перекладаючи це на об'єкт дослідження, яким виступає юридична техніка актів судового тлумачення, можна дослідити модель такого об'єкта як в цілому, так і певних елементів зокрема, при цьому беручи до уваги основні елементи структури, їх взаємозв'язок, функціональні параметри тощо. Зіставлення отриманих результатів від дослідження моделі і самого об'єкта дослідження дасть можливість виявити як позитивні, так і негативні сторони досліджуваного явища.

Завдяки методу прогнозування можна виявити основні тенденції та перспективи розвитку юридичної техніки актів судового тлумачення, запропонувати шляхи розвитку та вдосконалення.

Конкретно-соціологічний метод може бути використаний при дослідженні юридичної техніки актів судового тлумачення з метою встановлення рівня якості акту судового тлумачення, рівня сприйняття суб'єктами права змісту його положень, що безпосередньо пов'язаний з рівнем правової свідомості та правової культури таких суб'єктів, що на кінець відображає зміст взаємодії держава та суспільства.

Переходячи до дослідження методів, які складають загально-логічну групу, варто відзначити, що вони є одними з основних, адже сприяють ґрунтовному, послідовному та повному дослідженню.

Метод аналізу полягає у розчленуванні або розділенні складного об'єкта на частини, які потім за допомогою синтезу збирають для з'ясування сутності явища. За допомогою даного методу те чи інше явище можна розкласти на певні прості частини з метою з'ясування їх ознак, основних характеристик, зв'язків тощо. В аспекті юридичної техніки актів судового тлумачення даний метод може бути застосований задля розкладення такого складного поняття, як юри дико-технічний набір інструментів на частини, якими виступають засоби, правила і способи, які, в свою чергу, досліджуються.

Згадуваний вже метод синтезу дозволяє поєднати певні окремі елементи в певне явище як єдине ціле. Прикладом застосування даного методу може бути складення мовних, стилістичних, логічних правил у правила юридичної техніки актів судового тлумачення.

Метод індукції може бути застосований у ході дослідження правил, засобів та способів юридичної техніки актів судового тлумачення, які, у свою чергу, складають юридико-технічний набір інструментів.

Поряд з індукцією застосовується такий метод, як дедукція, який також може бути застосований при дослідженні юридичної техніки актів судового тлумачення. Прикладом застосування даного методу може бути логічний процес в якому знання про елементи, якими виступають засоби, правила та способи виводяться із знання про юридико-технічний набір.

Такий метод наукового дослідження, як аналогія в аспекті юридичної техніки актів судового тлумачення може бути використаний задля вивчення даного явища через його порівняння з юридичною технікою та її видами зокрема.

Ще один логічний метод може бути використаний у ході дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення – метод абстрагування. У даному дослідженні суть його полягає у відволіканні від несуттєвих властивостей юридичної техніки актів судового тлумачення, зокрема тих, які притаманні юридичній техніці загалом до виділення суттєвих ознак, суто тих, які притаманні виключно юридичній техніці актів судового тлумачення та які дають змогу говорити про самостійність такого явища та наявність власного юри дико-категоріально апарату.

На основі застосування методу узагальнення можна виявити перехід одиничних понять до загальних або більш загальних. Метод узагальнення сприяє об'єднанню предметів за схожими властивостями в класи та групи. Прикладом застосування даного методу може бути узагальнення юридичних термінів, юридичних конструкцій до спеціально-юридичних засобів, а засобів до елементів юри дико-технічного набору юридичної техніки актів судового тлумачення.

Метод вірогідності може застосовуватися з метою з'ясування дії множинних факторів, що характеризуються стійкістю та повторюваністю, що, в свою чергу, дозволяє з'ясувати постійність, закономірність прояву випадковостей. Тобто структурні правила, які застосовуються в актах судового тлумачення, характеризуються стійкістю та повторюваністю протягом останніх досліджуваних років, що дає можливість говорити про закономірність їх часового застосування.

Щодо лінгвістичних методів, одним із основних серед них виступає термінологічний, суть якого полягає у використанні термінів, понять, які вони визначають. Наприклад, недопустимо в юридичній науці, зокрема теорії права, замість традиційних понять «засоби», «правила» застосовувати поняття «тактика», «стратегія», адже ці поняття є непритаманні даній науці та впливають на понятійність і так доволі складних теоретичних категорій.

Суть методу «explication du text» полягає у визначенні взаємодії лінгвістичної організації (принципів розташування слів у реченні, вживання іншомовних багатозначних слів) з ідеєю самого тексту. Тобто, застосовуючи те чи інше поняття, надаючи визначення певним термінам, суб'єкт тлумачення не може змінювати ці поняття більш складними, а також замінювати їх тими, що не є традиційним для розуміння в нашій правовій системі.

Останню групу методів складають спеціально-юридичні. Одним із таких методів є метод компаративіський, який можна застосовувати при проведенні порівняльного аналізу юридичної техніки актів судового тлумачення в Україні та інших державах. За допомогою цього методу можна проаналізувати та дослідити понятійність даного об'єкту дослідження в різних правових системах, визначити його ознаки, з'ясувати спільні та відмінні риси, дослідити досвід практичного застосування, рівень теоретичного обґрунтування та почерпнути позитивні моменти із зарубіжного досвіду.

Наступний метод спеціально-юридичної групи є метод правового прогнозування, який полягає у вивченні конкретних перспектив розвитку юридичної техніки актів судового тлумачення.

Висновки. Підсумовуючи все вищезазначене, можна з впевненістю говорити, що сучасні дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення ґрунтуються на різноманітних методах. При цьому варто зауважити, що важливе значення мають не лише спеціально-юридичні, а й загальнофілософські, загальнонаукові, логічні та інші методи, застосування яких сприяє не лише отриманню нових знань, а й переосмисленню вже існуючих. Однак, навіть не дивлячись на широкий вибір методологічних інструментів дослідження, питання методології юридичної техніки актів судового тлумачення залишається мало дослідженою темою, що безперечно потребує подальшого наукового пізнання. Загалом, методологія дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення має важливе значення, адже сприяє ґрунтовному, цілісному, об'єктивному та всебічному дослідженні юридичної техніки актів судового тлумачення.

Список використаних джерел:

1. Кремень В.Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. – К. : Книга, 2005. – 528 с.
2. Новий тлумачний словник української мови. Методологія : у 3-х т. : 42 000 сл. / уклад.: В.В. Яременко, О.М. Сліпушко. – 2-ге вид., випр. – К. : Аконт, 2005. – 928 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Методологія : 170 000 слів і словосполучень / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. – 1440 с.
4. Машков А. Проблеми теорії держави і права. Основи: курс лекцій. – К. : Четверта хвиля, 2008. – 464 с.
5. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави : Навч. посібник. – Вид 10 –е, доповн. – Львів : Край, 2008. – 224 с.
6. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол. : Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К. : «Укр. енцикл.», 2001. – Т. 3 – 792 с.
7. Кашанина Т.В. Юридическая техника: учебник / Т.В. Кашанина. – М. : Эксмо, 2008. – 512 с. (Российское юридическое образование).
8. Дзейко Ж.О. Методи досліджень законодавчої техніки // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2010, № 82. – С. 19–23.

